

Факултет ШУМАРСКИ

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

03- 2164/1
(Број захтева)

Веће научних области биотехничких наука
(Назив већа научне области коме се захтев
упућује)

31.05.2019.
(Датум)

ЗАХТЕВ

за давање сагласности на одлуку о прихватању теме докторске дисертације и
о одређивању ментора

Молимо да, сходно члану 47. ст. 5. тач. 3. Статута Универзитета у Београду ("Гласник Универзитета",
број 186/15-пречишћени текст и 189/16), дате сагласност на одлуку о прихватању теме докторске
дисертације:

**„Ефикасност ланца вредности у производњи намештаја за седење од масивног дрвета
као фактор развоја микро, малих и средњих предузећа у индустрији намештаја Србије“**
(пун назив предложене теме докторске дисертације)

НАУЧНА ОБЛАСТ ШУМАРСТВО

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

Име, име једног од родитеља и презиме
кандидата:

Александра, Војислав, Лазаревић

Претходно образовање (назив и седиште факултета, студијски
програм):

Универзитет у Београду – Шумарски факултет –
основне студије – Прерада дрвета

Година завршетка
претходног нивоа 2015.
студија: _____

Година уписа на докторске студије: 2017

Назив студијског програма ШУМАРСТВО – модул Технологије, менаџмент и пројектовање
докторских студија: намештаја и производа од дрвета- подмодул Трговина дрветом и
економика дрвне индустрије

ПОДАЦИ О МЕНТОРУ:

Име и презиме ментора: **др Бранко Главоњић**

Звање: редовни професор Универзитета у Београду – Шумарски факултет

Референце које проф. др Бранка Главоњића квалификују за ментора су:

1. Paluš, H., Parobek, J., Vlosky, R., Motik, D., Oblak, L., Jošt, M., **Glavonjić, B.**, Dudík, R., Wanat, L. (2018): **The status of chain of custody certification in the countries of Central and South Europe**, European Wood and Wood Products Journal, Vol. 76, No2, Springer International Publishing, DOI: 10.1007/s00107-017-1261-0, p. 699-710
2. **Glavonjić, B.**, Oblak, L., Čomić, D., Lazarević, A., Kalem, M. (2017): **Wood fuels consumption in households in Bosnia and Herzegovina**, Thermal Science, Vol. 21, Issue 5, Vinča Institute of Nuclear Sciences, Belgrade, DOI:10.2298/TSCI170102034G, p. 1881-1892
3. **Glavonjić, B.**, Krajnc, N., Paluš, H. (2015): **Development of wood pellets market in South east Europe**, Thermal Science, Vol. 19, No. 3, Vinča Institute of Nuclear Sciences, Belgrade, DOI: 10.2298/TSCI150213057G, p. 781-792
4. Oblak, L., **Glavonjić, B.** (2014): **A Model for the Evaluation of Radio Advertisements for the Sale of Timber Products**, Drvna industrija, Vol 65 (4), Faculty of Forestry, University of Zagreb, DOI: 10.5552/drind.2014.1357, p.303-308
5. **Glavonjić, B.**, Krajnc, N. (2013): **Woody biomass consumption in Montenegro and its contribution to the realization of the national 2020 renewable energy target**, Thermal Science, Vol. 17, No. 4, Vinča Institute of Nuclear Sciences, Belgrade, DOI: 10.2298/TSCI130607117G, p. 957-968

Обавештавамо вас да је Наставно-научно веће Шумарског факултета

(назив надлежног тела факултета)

на седници 29.05.2019.

размотрило предложену тему и закључило да је

одржаној _____

тема подобна за израду докторске дисертације јер садржи оригиналну идеју и да је од значаја за развој науке, примену њених резултата, односно развој научне мисли уопште.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

Прилог: Одлука Наставно-научног већа о прихватању теме и одређивању ментора
Извештај Комисије о оцени научне заснованости теме докторске дисертације

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ
Број: 01-2/121
Датум: 29.5.2019.
Б Е О Г Р А Д

На основу члана 58. Статута Универзитета у Београду-Шумарског факултета бр. 01-1/36 од 14.3.2019. год, а у складу са Извештајем Комисије бр. 782/7 од 24.4.2019. год. и Предлогом Већа одсека за технологије дрвета бр. 01-782/8 од 24.5.2019. год, Наставно-научно веће Факултета на седници одржаној 29.5.2019. год. доноси

О Д Л У К У

Усваја се научна заснованост теме докторске дисертације **кандидата Александре Лазаревић** под насловом: „Ефикасност ланца вредности у производњи намештаја за седење од масивног дрвета као фактор развоја микро, малих и средњих предузећа у индустрији намештаја Србије“.

Одређује се ментор др Бранко Главоњић, редовни професор Универзитета у Београду-Шумарског факултета.

Одлуку доставити: кандидату, ментору, Служби за наставу и студентска питања x2, декану, писарници.

Председник
Наставно-научног већа
Проф. др РАТКО РИСТИЋ

НАУЧНО-НАСТАВНОМ ВЕЋУ ШУМАРСКОГ ФАКУЛТЕТА
ВЕЋУ ОДСЕКА ЗА ТЕХНОЛОГИЈЕ ДРВЕТА

ОВДЕ

Предмет: Извештај комисије о научној заснованости теме за израду докторске дисертације кандидата Александре Лазаревић, мастер инжењера

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Орган који је именовао (изабрао) комисију и датум:

На основу члана 154. Статута Универзитета у Београду-Шумарског факултета, а на основу предлога Већа одсека за технологије дрвета бр. 01-782/5 од 22.03.2019. год., Наставно-научно веће Шумарског факултета на седници одржаној 27.03.2019. год. донело је одлуку бр. 01-2/67 да се образује Комисија за оцену теме докторске дисертације кандидата Александре Лазаревић, мастер инжењера под насловом:

**Ефикасност ланца вредности у производњи намештаја за седење од масивног дрвета
као фактор развоја микро, малих и средњих предузећа у индустрији намештаја
Србије**

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. **др Бранко Главоњић**, ред. проф., Ужа научна област: Трговина дрветом и економика прераде дрвета, Запослен на: Катедри за организацију и економику дрвне индустрије, Универзитет у Београду – Шумарски факултет (изабран 13.05.2009.г.)
2. **др Даница Лечић-Цветковић**, ред. проф., Ужа научна област: Управљање производњом и услугама, Запослена на: Катедри за управљање производњом и пружањем услуга, Универзитет у Београду – Факултет организационих наука (изабрана 15.11.2016.г.)
3. **др Леон Облак**, ред. проф., Научна област: Политика и економика управљања природним ресурсима, Запослен на: Катедри за манаџмент и економику предузећа у преради дрвета, Универзитет у Љубљани – Биотехнички факултет (изабран 30.05.2017.г.)

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Детаљно приказати активности кандидата, почев од датума и места рођења, до подношења захтева за одобравање дисертације. Осим општих биографских података навести податке о образовању и усавршавању, раду и напредовању у струци, активностима у стручним удружењима и другим активностима значајним за стицање општег утиска о кандидату и његовој подобности за научни рад, посебно на предложеној теми дисертације.

Мастер инж. технологија, менаџмента и пројектовања намештаја и производа од дрвета Александра Лазаревић, рођена 19.02.1991. године у Београду (Република Србија), завршила је основну школу у Младеновцу са одличним успехом. По завршетку основне школе уписује Гимназију у Младеновцу и завршава је као одличан ђак. Похађала је природно-математички смер и учествовала на бројим такмичењима из математике и физике.

Шумарски факултет, Универзитета у Београду уписује 2010. године на Одсеку за прераду дрвета, као студент на буџету. Током **основних студија** остварила је просечну оцену 9,20. На истом је дипломирала у фебруару 2015. године са оценом 10,00.

Исте године уписује **мастер академске студије** на Одсеку за технологије, менаџмент и пројектовање намештаја и производа од дрвета, модул „Трговина дрветом и економика дрвне индустрије”. Под менторством др Бранка Главоњића, редовног професора на Шумарском факултету успешно брани мастер рад на тему „*Анализа и оцена ланца вредности у производњи тапацираних столица*” са оценом 10,00. Мастер рад одбранила је у децембру 2016. године.

На **докторске студије** на Шумарском факултету у Београду уписала се школске 2017/2018. године, као буџетски студент на Студијском програму Шумарство-модул Технологије, менаџмент и пројектовање намештаја и производа од дрвета, подмодул М2.1.Трговина дрветом и економика дрвне индустрије, Тренутна просечна оцена износи 10,00.

Запослена је на Универзитету у Београду - Шумарском факултету, почев од 30.03.2016. године најпре као сарадник у настави, а од 31.05.2018. године као асистент на Катедри за организацију и економику дрвне индустрије, УНО Трговина дрветом и економика прераде дрвета.

Активно учествује у стручним органима и комисијама Шумарског факултета у Београду: члан је Већа одсека за технологије дрвета и Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета.

У току школске 2016/2017. године боравила је на Техничком Универзитету у Зволени, Drevárska fakulta у оквиру размене наставника и сарадника кроз програм Ерасмус где је кроз интерактивни рад и разговоре са колегама стекла ново искуство и нове вештине у УНО које су од значаја и имају примену у њеном даљем раду.

У Периоду од 01.06. до 20.06.2017. године обавила је стручно усавршавање кроз програм TRAIN (Training and Research for Academic Newcomers) на Универзитету у Београду из области Методологије истраживања, писања научних радова и презентације резултата, Умрежавање и тимски рад, Вештине држања ефективних презентација, Предузетништво са писањем бизнис планова и Припрема пријава за пројекте и управљање пројектима.

Почевши од 2015. године учествовала је на више конференција, семинара, пракси, радионица и осталих научних и стручних активности.

На основу досадашњег рада са кандидаткињом, може се закључити да она показује склоност ка научно-истраживачком раду, као и да поседује потребан ниво теоријских и практичних знања из области коју је одабрала за поље својих истраживања.

1. **Име, име једног родитеља, презиме:**
Александра (Војислав) Лазаревић
2. **Датум и место рођења, општина, држава:**
Београд, Савски венац, Србија
3. **Датум одбране, место и назив магистарске тезе/мастер рада:** 26.12.2016., Шумарски факултет у Београду, "Анализа и оцена ланца вредности у производњи тапацираних столица".

4. **Научна област** из које је стечено академско звање магистра наука/мастера: Трговина дрветом и економика прераде дрвета.

5. **Стечено научноистраживачко искуство**

За кандидате који су студенти докторских студија треба систематски приказати научноистраживачке активности од датума уписа докторских студија до подношења Захтева за одобрење Дисертације. Приказ треба да обухвати преглед положених испита (могу се навести и оцене са ЕСПБ бодовима), рад на истраживачким пројектима, држање наставе, одбрана пројекта докторске дисертације (ако је предвиђена) или сличних активности које се на ову садржину односе. Приказ треба да обухвати и објављене радове кандидата. Референце треба да буду груписане у складу са нормативима Министарства просвете и науке Србије и дате у складу са правилима за писање референци, а које садрже имена аутора, назив рада, назив публикације у којој је објављен, њена ознака (број, година и место објављивања), бројеви страница у публикацији.

Преглед положених испита и испуњених семестралних обавеза

Година	I	
Семестар	I	
Предмет	ЕСПБ	Оцена
Методологија научно-истраживачког рада	14	10
Технике научно-истраживачког рада	8	10
Друштвени маркетинг и менаџмент извоза намештаја и производа од дрвета	8	10
Семестар	II	
Међународно тржиште намештаја и производа од дрвета	8	10
Лабораторијски и експериментални рад, статистичко моделирање 1	8	-
Израда пројекта докторске дисертације	8	-
Семинарски рад	6	
Година	II	
Семестар	III	
Лабораторијски и експериментални рад, статистичко моделирање 2	8	-
Одбрана пројекта докторске дисертације	6	-
Публиковање научног рада 1 у домаћем часопису категорије M52 или M53	4	-
Учешће на домаћем научном скупу са рефератом	4	-
Семестар	IV	
Лабораторијски и експериментални рад, статистичко моделирање 3	10	
Пријава теме дисертације	8	-
Публиковање научног рада 2 у водећем домаћем часопису категорије M 51	6	-
Укупно остварено ЕСПБ	106	

Општи успех: 10,00 (десет и 00/100) , по годинама студија (10,00, / , /).

Рад на истраживачким пројектима

- "Истраживање климатских промена и њиховог утицаја на животну средину - праћење утицаја, адаптација и ублажавање", Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије (од јуна 2018. године) – ИСТРАЖИВАЧ

Учествовање у настави

Кандидаткиња Александра Лазаревић учествује као асистент у наставном процесу на основним академским студијама на Одсеку за технологије дрвета на предметима Економика дрвне индустрије, Трговина дрветом и производима од дрвета и Маркетинг дрвних производа.

Одбрана пројекта докторске дисертације

Кандидаткиња Александра Лазаревић је успешно одбранила пројекат докторске дисертације под радним насловом „Ефикасност ланца вредности у производњи намештаја за седење од масивног дрвета као фактор развоја микро, малих и средњих предузећа у индустрији намештаја Србије”. Приликом усмене одбране пројекта изнела је предмет, циљ и полазне хипотезе, подручје истраживања и планирани метод рада, оправданост предузимања планираних истраживања, план рада и очекиване резултате као и научни допринос и практичну примену очекиваних резултата и оквирни садржај дисертације. Пројекат докторске дисертације одбранила је пред трочланом Комисијом, коју је именovalo Наставно-научно веће Шумарског факултета, одлуком број 01-2/204, у чијем саставу су били др Бранко Главоњић, редовни професор Универзитета у Београду- Шумарског факултета, др Даница Лечић-Цветковић, редовни професор Универзитета у Београду-Факултета организационих наука и др Леон Облак, редовни професор Биотехничког факултета Универзитета у Љубљани.

Списак објављених научних радова и саопштења

Назив групе	Назив рада	Број поена
Рад у међународном часопису M23		
РАДОВИ МЕЂУНАРОДНОГ ЗНАЧАЈА M20	1.Glavonjić Branko D., Oblak Leon, Čović Dragan R., Lazarević Aleksandra V., Kalem Miljan S (2017): <i>Wood fuels consumption in households in Bosnia and Herzegovina</i> , Thermal Science Vol. 15, 571-585, DOI: 10.2298/TSCI170102034G	3
Саопштење са међународног скупа штампано у целини M33		
МЕЂУНАРОДНИ СКУПОВИ M30	1. Glavonjić, B., Lazarević, A., Kalem, M. (2017): “Contribution of wood energy to reaching the Serbian national renewable target 2020”, 66-74, 10th International Scientific Conference WoodEMA 2017 More wood, better management, increasing effectiveness: starting points and perspective,	1

	Prague, Czech Republic	
	2. Glavonjić, B., Lazarević, A. (2018): "Balkans timber market amid conditions of the increasing Chinese impact", 107-115, Increasing the use of wood in the Global Bio-economy, Belgrade, Serbia	1
	3. Lazarević, A., Glavonjić, B. (2018): "Value chain analyses in upholstered chair production: a case study of a selected manufacturer in Serbia", 124-129, Increasing the use of wood in the Global Bio-economy, Belgrade, Serbia	1
Рад у врхунском часопису националног значаја M51		
ЧАСОПИСИ НАЦИОНАЛНИ M50	1. Glavonjić B., Lazarević A., Čomić D. (2016): "Uticaj izvoza drvnih peleta na razvoj njihove proizvodnje u Srbiji sa efektima supstitucije energije iz fosilnih goriva i smanjenja emisija ugljen-dioksida", Glasnik Šumarskog fakulteta br. 114, 55-74, DOI: 10.2298/GSF1614055G	1,5
	2. Lazarević A., Mitrović S., Kalem M. (2018): "The analysis and assessment of productivity in the processing of beech logs on the example of the selected production system in Serbia by applying statistical modeling", Glasnik Šumarskog fakulteta br. 117, 81-96, DOI: 10.2298/GSF1817081L	1,5
	3. Glavonjić B., Lazarević A. (2018): "Ocena efikasnosti korišćenja ogревног дрвета u домаћинствима u општини Vladičin Han primenom metoda ekonometrijskog modeliranja", Šumarstvo 3-4, 103-116, Beograd	1,5

Наводи се списак објављених радова или других релевантних резултата и активности који доказују афинитет кандидата за рад на приложеној теми.

III ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ КАНДИДАТА ЗА РАД НА ПРЕДЛОЖЕНОЈ ТЕМИ

На основу претходног приказа резултата досадашњег рада и оствареног искуства дати приказ способности кандидата за рад на предложеној теми докторске дисертације.

На основу претходног приказа резултата досадашњег рада кандидаткиње Александре Лазаревић, може се закључити да она редовно извршава обавезе предвиђене планом и програмом докторских студија, да је просечна оцена до сада положених испита 10, да је одбранила пројекат докторске дисертације, да учествује у реализацији наставе на предметима Економика дрвне индустрије, Трговина дрветом и производима од дрвета и Маркетинг дрвних производа на основним академским студијама, Одсека за технологије. Поред наведеног, кандидаткиња учествује и на научно-истраживачком пројекту Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. У свом досадашњем раду учествовала је и на међународним конференцијама на којима је презентовала резултате својих истраживања. Објавила је самостално или као коаутор 7 радова, од којих један у водећем међународном часопису (M23), 3 рада на међународним конференцијама (M33) и 3 рада у водећим националним часописима (M51). Течно говори енглески језик.

Кандидаткиња је успешно одбранила тему докторске дисертације, пред Комисијом за оцену

научне заснованости теме докторске дисертације, на усменој одбрани која је организована 18.04.2019. године. Кандидаткиња је показала да успешно влада материјом у вези са темом докторске дисертације. Резултат усмене јавне одбране је оцењен са „задовољила”. На бази свега претходно изнетог Комисија подноси Извештај Наставно-научном већу о прихватању предложене теме. Такође, Комисија констатује да кандидаткиња Александра Лазаревић поседује потребна знања и показује неопходну способност за рад на предложеној теми докторске дисертације.

IV ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора докторске дисертације кандидаткиње Александре Лазаревић, мастер инжењера технологија, менаџмента и пројектовања намештаја и производа од дрвета предлаже се: др Бранко Главоњић, редовни професор Универзитета у Београду – Шумарског факултета.

Списак најзначајнијих научних и стручних радова и цитираност предложеног ментора дати су у Прилогу 1 овог Извештаја.

V ОЦЕНА НАУЧНЕ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ:

1. Формулација назива тезе (наслоа)

На основу изабраног предмета, дефинисаног циља истраживања, предложене методологије, обима планираних истраживања и очекиваног научног и стручног доприноса предложених истраживања, Комисија предлаже да се прихвати наслов пријављене теме докторске дисертације који гласи *„Ефикасност ланца вредности у производњи намештаја за седење од масивног дрвета као фактор развоја микро, малих и средњих предузећа у индустрији намештаја Србије”*.

2. Предмет (проблем) истраживања

За предмет својих истраживања у оквиру предложене докторске дисертације кандидаткиња се определила за ланце вредности у производњи намештаја за седење од масивног дрвета у микро, малим и средњим предузећима у индустрији намештаја Србије. Избор микро, малих и средњих предузећа за објекат истраживања резултат су чињенице да је њихово учешће у укупном броју активних предузећа у индустрији намештаја Србије око 99% (2017.). Други разлог за избор ових категорија предузећа резултат је чињенице да највећи број ових предузећа послује у истим категоријама почев од свог оснивања до данас (много и више од 20 година), а да нису успела да пређу и вишу категорију (на пример из микро у мало или из малог у средње или из средњег у велико предузеће).

За овакво стање предузећа у области производње намештаја за седење од масивног дрвета свакако су од значаја бројни спољашњи фактори. Поред њих оваквом стању допринели су и бројни фактори унутар самих предузећа. Често неочекивани извори значајних побољшања

у пословном успеху предузећа се налазе унутар тих истих предузећа који могу значајно да се унапреде. Оваква идеја, која је револуционарана у свету пословања XXI века, није ни толико савремена, већ потиче из 1980-их година, када је амерички научник *Michael Porter* развио свој револуционарни *концепт ланца вредности* у оквиру стратешког управљања. Његов приступ анализи ланца вредности састоји се од тога да је потребно поделити целокупни систем предузећа на одеређене кључне сегменте при чему сваки од њих, на различит начин, повећава вредност финалних производа који су намењени тржишту.

Истраживања која су планирана да се спроведу у оквиру ове докторске дисертације била би управо усмерена на анализу и оцену ефикасности ланца вредности који су заступљени у изабраним микро, малим и средњим предузећима за производњу намештаја за седење од масивног дрвета са фокусом на подручје Западне Србије, као једном од региона у Србији у којем је ова производња веома заступљена.

Додатни разлог за избор ланца вредности намештаја за седење од масивног дрвета, као предмет истраживања у оквиру предложене докторске дисертације, кандидаткиња наводи да је Србија по производњи столица од дрвета осамдесетих година прошлог века била један од највећих произвођача у бившиј Југославији, која је пак представљаја једну од водећих земаља у свету по извозу ових производа.

Промене на плану успостављања нових односа у светској економији које су у току се карактеришу не само прелазом у вишу односно сложенију фазу успостављања међусобних веза међу тржишним учесницима (државе, регионалне економске групације, фирме) него и изграђивањем економске међузависности у светском репродукционом циклусу. Процењује се да се скоро 50% светског БДП-а (брuto друштвеног производа) ствара у индустријској активности која је у значајном степену већ обухваћена или је на путу убрзаног укључивања у ове процесе. На светском тржишту многи физички производи са стандардном технологијом, индустријска роба која захтева велике серије и значајан број производа прерађивачке индустрије већ су увелико постали предмет глобално дефинисане понуде, а широк асортиман потрошних добара (чија производња захтева искусну радну снагу и високу продуктивност) или производа са марком на дерегулисаном тржишту (напици, обућа, луксузна роба, лекови) већ увелико је на путу убрзане глобализације. Сматра се да свака индустријска производња код које трошкови производње опадају за најмање 20% при сваком дуплирању обима производње представља данас кандидата за обухватање процесом глобализације. Процена је да ће до 2027. године у стварању светског БДП-а са око 80% учествовати глобално постављене индустрије – од очекиваних 91.000 милијарди \$ вредности БДП-а, око 73.000 милијарди \$ ће се креирати на глобалној основи (Matejić, 2004).

Када је у питању индустрија намештаја и производа од дрвета Европске уније и она је на почетку новог миленијума доживела економски шок од кога се још увек није опоравила. Када је Кина 2006. године преузела позицију глобалног лидера у производњи и извозу намештаја, али и бројних других производа од дрвета, европска индустрија намештаја ни пре тога, а и неколико година после тога није имала прави одговор на све израженији продор Кине на главним потрошачким тржиштима ових производа у свету, а пре свега на тржишту САД-а.

Услед нагле експанзије кинеског извоза намештаја и других производа у САД, али и на тржиште ЕУ за свега неколико година европски произвођачи и извозници намештаја у категорији средњег квалитета су скоро у потпуности истиснути са тржишта САД-а, али су изгубили и знатан удео на домаћим тржиштима (Glavonjić, 2013).

Као последица наведеног, дотадашњи концепт производње, пре свега намештаја, у многим земљама ЕУ се скоро у потпуности распао. Најбољи пример за то је Италија и њена до тада водећа регија *Friuli-Venezia-Giulia* која је до 2006. године представљала глобалног лидера у производњи и извозу столица од дрвета. Од неколико десетина хиљада малих и средњих предузећа која су кроз кооперантске односе била повезана са великим предузећима и дистрибутерима намештаја, средином 2013. године остало је неколико стотина. Дотадашњи вишедеценијски концепт се у потпуности распао, хиљаде предузећа је затворено, а мали број предузећа која су преживела такве структурне промене преорјентисали су своју производњу у земље Југоисточне Европе са јефтинијом радном снагом или су се позиционирали у сегменту тржишта луксузног намештаја (Glavonjić, 2013).

Домаћа тржишта не могу више бити на стари начин “сачувана” односно изолована од спољне конкуренције нити се могу поставити као оквир за производну или тржишну експанзију у наредном периоду још интензивнијег испољавања ових трендова. Измењени суштински фактори односе са на пословне одлуке у сфери избора индустријске структуре и пропульзивних технологија, маркетинга и финансирања, правних ограничења и подршке државе, међународних трговинских баријера и уопште идентификовања могућности које постоје на светском тржишту, а достиже су привреди и жељеној индустријској структури Србије (Glavonjić, 2013).

Напуштање традиционалних концепата и дефинисање нових приступа у међународном пословању, повлачи потребу да се предузећа у области индустрије намештаја Србије укључе на глобално тржиште у комплекснијем облику како би се иста у што већој мери интегрисала у међународне економске токове.

Један од производа са којим се индустрија намештаја Србије може значајно боље позиционирати на глобалном тржишту намештаја, него што је то тренутно случај, представља намештај за седење од масивног дрвета. Србија располаже са релативно малим количинама техничке обловине посматрано у односу на водеће земље у региону, Европи и свету. Међутим, и тако релативно мале количине се не користе на ефикасан и задовољавајући начин посматрано по критеријуму степена њихове финализације. У овом тренутку преко 50% техничке обловине се извози из Србије у форми производа са веома ниским степеном финализације генеришући на тај начин радна места и БДП у другим државама.

С дуге стране анализе тражње и потрошње намештаја за седење само у Европи, које је кандидаткиња спровела, показују да је потрошња ових производа имала позитивне трендове раста више од десет година уназад, а прогнозе показују да ће се оне наставити и у наредним годинама. На бази тога кандидаткиња закључује да постоје сви тржишни разлози да се домаћа дрвна сировина финализује у намештај за седење, као један од производа који доприноси максималном степену финализације полазне дрвне сировине и чија се производња оцењује као

производња производа са високом додатом вредношћу.

3. Познавања проблематике на основу изабране литературе

Осврт на релевантне библиографске изворе и остварене резултате на које се надовезују предвиђена истраживања у предложеној дисертацији. Цитирати ове референце на начин како је приказано код референци кандидата (одељак II.5).

У циљу детаљнијег сагледавања досадашњих истраживања других аутора која се односе на предмет истраживања и постављене циљеве рада, кандидаткиња је проучила велики број домаћих и страних литературних извора, која су представљала основу за планирање истраживања, а на која ће се надовезати истраживања у овој дисертацији.

1. Anggadawita G., Mustafid Q. (2015): Identification of Factors Influencing the Performance of Small Medium Enterprises (SMEs), *Social and Behavioral Sciences* 115 (2014) 415 – 423
2. Barta B., Kováts J. (2015): Added value among the furniture manufacturing SMEs, *Wood Research* 60 (6): 2015, 1017-1024
3. CEVES (2017): Analiza performansi i lanca vrednosti sektora drveta i nameštaja sa fokusom na nameštaj od drveta, Beograd
4. Christopher, M. (1998): Logistics and supply chain management. Strategies for Reducing Cost and Improving Service, second ed. Financial Times/Prentice- Hall, London.
5. Đurčin D., Janošević S. i Kaličanin Đ. (2007): Menadžment i strategija, Ekonomski fakultet Beograd
6. Eliasson L. (2011): Ställ krav på virket, Linnaeus University
7. Ewasechkoo A. (2005): Upgrading the Central Java Wood Furniture Industry: A Value-Chain Approach, ILO Cataloguing in Publication Data
8. FAO (2017): Forest Products, Annual Market Review 2016-2017
9. Gaćinović R. (2010): Metodološki proces u pisanju naučnog rada, *Vojno delo* 62 (2), Beograd
10. Glavonjić B. (2010): Ekonomika drvne industrije, Beograd
11. Glavonjić B. (2013): Strategija razvoja drvne industrije Crne Gore, FODEMO, Podgorica, Crna Gora
12. Glavonjić B. (2016): „Akcioni plan podrške drvnoj industriji Srbije u izvozu proizvoda sa visokom dodatom vrednošću, USAID
13. Glavonjić B. (2017): Pregled aktuelnog stanja sa SWOT analizom za drvnu i industriju nameštaja u Srbiji, Beograd
14. Grandinetti R., Nassimbeni G., Sartor M. (2009): Foreign direct investments in manufacturing by district firms: evidence from the Italian chair district, *Production Planning & Control*, 403–419, Udine
15. Han X., Wen Y., Kant S. (2005): The global competitiveness of the Chinese wooden furniture industry, *Forest Policy and Economics* 11 (2009) 561–569
16. Jakovčević K. (2009): Ekonomika preduzeća, Ekonomski fakultet, Subotica
17. Jefferson Institute (2013): Konkurentnost privrede Srbije, Beograd
18. Margaretha F., Supartika N. (2016): Factors Affecting Profitability of Small Medium Enterprises (SMEs) Firm Listed in Indonesia Stock Exchange, *Journal of Economics, Business and Management*, Vol. 4, No. 2

19. Methodological Centre for Vocational Education and Training (2008): Study of wood sector, Vilnius
20. Michelsen O., Fet A., Dahlsrud A. (2006): Eco-efficiency in extended supply chains: A case study of furniture production, *Journal of Environmental Management* 79 (2006) 290–297
21. OECD Observer 2013: Interconnected economies: Benefiting from global value chains, Synthesis Report
22. Porter M. (2007): *Konkurentska prednost*, Asee Books, Novi Sad
23. Portet, M. (1985): *Competitive advantage*, Free Press, New York
24. Robb D., Xie B., Arthanari T. (2008): Supply chain and operations practice and performance in Chinese furniture manufacturing, *Int. J. Production Economics* 112 (2008) 683–699
25. Šamić M. (2003): *Kako nastaje naučno djelo*, IP Svjetlost, Sarajevo
26. Stanišić M., Regodić D. (2012): *Tehnologija optimizacije lanca snabdevanja*, 10. Međunarodni naučni skup Sinergija 2012., Univerzitet Singidunum, Beograd
27. Stevanović N., Malinić D. i Milićević V. (2007): *Upravljačko računovodstvo*, Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog fakulteta, Beograd
28. Stojan Regodić (2012): *Prilog istraživanju zaliha u lancu snabdevanja*, Master rad, Univerzitet Singidunum
29. Vlosky R., Chance P. (2001): Employment structure and training needs in the Louisiana value-added wood product industry, *Forest product journal* vol. 51, No 3
30. Wakkee I., Van Der Veen M., Eurlings W. (2015): Effective Growth Paths for SMEs, *The Journal of Entrepreneurship* 24(2) 169–185
31. Yazdanfar D. (2013): Profitability determinants among micro firms: Evidence from Swedish data, *The International Journal of Managerial Finance*, vol. 9, no. 2, pp. 150-160

Увидом у наведене литературне изворе може се закључити да је кандидаткиња проучила добар део доступне домаће и иностране литературе која се односи на предмет и циљеве истраживања и планиране методе рада и тиме стекла увид у досадашња истраживања као основу за њен даљи рад.

4. Циљеви истраживања

Циљеви истраживања, научно предвиђање циљева у функцији нивоа научног сазнања

Основни циљ истраживања у овој дисертацији састоји се у анализи ефикасности изабраних ланаца вредности применом одговарајућих економско-тржишних индикатора ради добијања одговора на следећа питања:

1. Која су најзначајнија ограничења и проблеми у ланцу вредности са којима се изабрана предузећа за производњу намештаја за седење од масивног дрвета суочавају, а због којих су иста и даље у статусу микро, малих или средњих предузећа и после више од двадесет година од оснивања?
2. Који ниво ефикасности у ланцу вредности предузећа треба да достигну да би из категорије микро прешли у категорију малих или из малих прешла у категорију средњих или из категорије средњих у категорију великих предузећа?
3. На ком нивоу ефикасности се налазе предузећа у Србији која се баве овим видом

производње у односу на слична предузећа у једној од изабраних земаља ЕУ чија је индустрија намештаја слична индустрији намештаја Србије?

Посебан циљ истраживања представља развој методологије (са одговарајућим индикаторима) за оцену и праћење ефикасности ланца вредности и њено практично тестирање у једном изабраном предузећу у Србији и изабраној земљи ЕУ.

Поред наведених истраживања иста ће обухватити и истраживања тржишта и с тим у вези постојећег нивоа конкурентности домаћих предузећа на главним иностраним тржиштима.

Реализација постављених циљева и добијање одговора на претходно постављена питања захтева спровођење истраживања фазно, корак по корак и то:

1. Развој методологије и дефинисање одговарајућих индикатора за оцену ефикасности појединих сегмената ланца вредности у производњи намештаја за седење од масивног дрвета;
2. Утврђивање вредности изабраних индикатора по појединим сегментима ланца вредности са одговарајућом оценом њихове ефикасности;
3. Израду пројекције вредности индикатора по појединим сегментима ланца вредности које би предузећа требала да достигну, а која би им осигурала прелазак са нивоа микро на ниво малог, са нивоа малог на ниво средњег и са нивоа средњег на ниво великог предузећа;
4. Benchmarking анализу вредности изабраних индикатора ланца вредности производње намештаја за седење од масивног дрвета једног изабраног предузећа у Србији са вредностима индикатора ланца вредности једног изабраног предузећа у земљи Европске уније са циљем сагледавања нивоа развијености, снага и слабости ланца вредности предузећа у Србији у односу на предузеће из изабране земље Европске уније;
5. Дефинисање предлога мера, на бази измерене (постојеће) вредности појединих индикатора, које би предузећа у Србији требало да реализују и с тим у вези израду прогнозе потребног броја година (временског периода) у којима би се могло очекивати достизање пројектованог нивоа вредности индикатора, а самим тим и прелазак са постојећег на виши ниво класификације предузећа у којима ће бити спровођена истраживања.

Истраживања која ће бити спроведена у овој дисертацији у изабраним предузећима за производњу намештаја за седење од масивног дрвета у делу Западне Србије, допринеће развоју научно заснованог и стручно утемељеног методолошког концепта и алата за анализу и оцену ефикасности ланца вредности. Такав целовит методолошки концепт са одговарајућим индикаторима тренутно не постоји. Из тог разлога методолошки концепт који буде развијен у овој дисертацији ће имати научни и практични значај за истраживаче, аналитичаре и предузећа

која послују у индустрији намештаја, не само у Србији већ ће генерално моћи да се користи за потребе ове струке и у другим земљама.

Поред наведеног, на бази спроведених истраживања добиће се јасна слика на ком нивоу ефикасности се налазе ланци вредности у производњи намештаја за седење од масивног дрвета у Србији у односу на сличне ланце вредности у једној изабраној земљи Европске уније. С тим у вези биће идентификовани и разјашњени кључни проблеми и ограничења због којих постојећа микро, мала и средња предузећа у овој области производње у Србији веома споро или врло тешко прелазе у виши статус, посматрано са аспекта класификације предузећа. Анализа стања у ланцима вредности у изабраној земљи Европске уније показује који су то сегменти ланца који имају највећи утицај на развој предузећа и прелазак из статуса микро у мало, из малог у средње и из средњег у велико предузеће. Таква анализа биће од велике користи за дефинисање препорука домаћим произвођачима како и у којим сегментима да побољшају ефикасност својих ланаца вредности.

Истраживањем тржишта намештаја за седење од масивног дрвета на глобалном, европском, регионалном и нивоу Србије биће дат приказ актуелног стања и очекиваних трендова како би се добила јасна слика о положају произвођача из Србије на појединим тржиштима као и то шта исти треба да ураде да би се повећало њихово тржишно учешће.

Због великог броја предузећа и њихове неадекватне територијалне распоређености очекује се да ће одговарјуће анализе и препоруке које буду изведене на бази истраживања у овој дисертацији бити од користи предузећима у смислу промена досадашњих и успостављања нових пословних модела у унапређеним моделима ланаца додате вредности.

На бази овако постављених и објашњених циљева истраживања Комисија оцењује да су исти добро дефинисани и да обухватају различите аспекте предложеног предмета (проблема) истраживања, чији ће резултати дати значајан научни и стручни допринос.

5. Полазне хипотезе

Објашњење чињеница и појава које се проверавају предложеним истраживањем. Приказ полазних идеја и претпоставки које истраживањем треба доказати. Зависно од циља истраживања, утврдити одговарајућу врсту хипотеза које треба доказати, надовезујући се на резултате релевантних референци како би истраживање било у тренду са глобалним активностима у науци.

Имајући у виду предмет и циљ истраживања као и значај сталног унапређења ефикасности пословања предузећа за потребе ове дисертације дефинисана је следећа општа полазна хипотеза:

X0: прелазак микро у статус малих, малих у статус средњих и средњих у статус великих предузећа уско је повезан са ефикасношћу њихових ланаца вредности.

На основу опште полазне хипотезе изведене су посебне хипотезе које ће у раду били доказане или оповргнуте:

X1: За сваки од сегмената ланца вредности у изабраним микро, малим и средњим предузећима

могуће је развити скуп појединачних индикатора којима би се мерила њихова ефикасност;
X2: Израдом пројекција вредности изабраних индикатора које би исти требали да достигну да би једно предузеће са постојећег прешло у виши статус, пружиће се директна и индиректна подршка доносиоцима одлука за успостављање нових пословних модела за унапређење ланаца додате вредности у њиховим предузећима;
X3: Различитим комбинацијама пројекција вредности изабраних индикатора, у зависности од интерних и екстерних услова у којима предузећа послују, могуће је формирати различите функције циља у оквиру унапређених ланаца додате вредности.

6. Научне методе истраживања

Приказ општих и посебних научних метода које ће бити примењене у поступку реализације научних резултата (доприноса). Специфичне научне методе које могу бити и предмет истраживања или развијене у вези са реализацијом предвиђених истраживања.

У складу са постављеним циљевима истраживања, у оквиру ове докторске дисертације кандидаткиња ће развити одговарајући методолошки концепт са потребним индикаторима са којима ће се оцењивати и пратити ефикасност ланаца вредности у производњи намештаја за седење од масивног дрвета. Овакав методолошки концепт у научној и стручној пракси још увек не постоји и због тога постоји потреба за његовим развојем.

У изради докторске дисертације користиће се методе које су одговарајуће за истраживања у области економике дрвне индустрије и трговине дрветом и производима од дрвета.

У уводном делу рада биће коришћена дескриптивна метода којом ће се детаљно описати предмет, циљеви и сврха истраживања.

Од опште научних метода биће коришћене историјска метода и методе анализе, синтезе, генерализације, индукције и дедукције. Историјска метода биће коришћена у делу рада који се односи на утврђивање промена вредности изабраних индикатора у изабраном временском периоду, са циљем сагледавања промена појединих економских активности (производње, увоза, извоза, потрошње и др.).

Методе квантитативне анализе биће коришћене за истраживање броја и структуре предузећа (микро, мала, средња и велика), њихове регионалне заступљености, броја запослених, спољнотрговинског промета и финансијских резултата пословања у производњи намештаја у Србији.

За потребе истраживања примениће се и методе анализе садржаја (структурална), методе компаративне анализе и генетичке методе анализе.

Анализа садржаја ће бити коришћена у сврху разумевања материје из одговарајуће литературе, као и у сврху разумевања/препознавања окружења и његових фактора, који утичу на сталне промене на тржишту.

Компаративна анализа ће се користити у сврхе поређења производних капацитета и произведених количина изабране категорије намештаја, а у крајњем сагледавању, и у сврхе поређења домаћег тржишта са иностраном. Такође, компаративном анализом вршиће се поређење трошкова и цена изабраних производа унутар и изван сваке земље обухваћене истраживањем.

Генетичка анализа биће употребљена да препозна факторе (дешавања) преко анализе садржаја,

дубљег сагледавања сврхе откривања разлога настанка и развоја одређених фактора, што подразумева и анализу кретања одређених промена кроз време.

Метода синтезе у највећој мери биће коришћена за сагледавање процеса производње изабране категорије намештаја.

Методе индукције и дедукције биће коришћене у процесу утврђивања учешћа микро, малих и средњих предузећа у укупним пословним приходима, спољнотрговинској размени и броју запослених у индустрији намештаја Србије, с посебним оствртом на намештај за седење. Метода индукције ће се превасходно користити у оним сегментима истраживања, где ће се на основу тренутних дешавања и тендеција, заузимати ставови о даљем развоју тржишта изабране категорије намештаја. Ова метода биће коришћена и као алат за извођење општих ставова и закључака на основу појединачних односно више посебних ставова из литературе која ће се користити у току истраживања.

Метода дедукције биће коришћена за доказивање постављених хипотеза као за објашњење чињеница и извођење закључака на основу података са графичких и табеларних приказа.

Метода генерализације биће коришћена за извођење општих закључака о значају и утицају идентификованих фактора (укључив и трошкове) на ефикасност ланца вредности у производњи намештаја за седење од масивног дрвета у Србији.

Од посебних научних метода у раду ће бити коришћене економетријске методе у оквиру којих метода моделовања која се заснива на регресионој и корелационој анализи. Ова метода представља основ за истраживање међусобног односа одабраних фактора као и њиховог синергијског ефекта и утицаја на ефикасност ланца снабдевања у одабраним производним системима. При том, регресиона анализа ће се користити за утврђивање облика зависности између посматраних величина док ће се корелациона анализа користити за одређивање степена њихове зависности. Наведене анализе ће бити урађене код оних фактора код којих буде било могуће обезбедити довољно велику и поуздану серију података њихових индикатора.

У циљу међусобног поређења индикатора ефикасности ланца вредности у изабраном производном систему у Србији са индикаторима ефикасности ланца вредности у изабраном производном систему једне од земаља Европске уније биће коришћена „benchmarking” техника. Коришћењем ове технике идентификоваће се предности и недостаци ланца вредности у Србији на основу којих ће се предложити мере за побољшање његове ефикасности.

Поред наведених метода и техника у раду ће се користити и SWOT анализа у циљу сагледавања предности и недостатака као и опасности и погодности за одрживи развој изабраних производних система у Србији и у једној од земаља Европске уније. У том смислу биће спроведена макро и микро SWOT анализа при чему ће макро анализа обухватити сагледавање позиција микро, малих и средњих предузећа у односу на велика предузећа, а микро анализа односе између ових категорија предузећа у оквиру индустрије намештаја Србије. Сврха SWOT анализе потенцијала изабраних категорија предузећа је да се утврди шта ова предузећа стварно могу да учине у пословном окружењу, имајући у виду њихове снаге и слабости.

С обзиром да на одрживи развој микро, малих и средњих предузећа у индустрији намештаја Србије у значајној мери утиче политика али и остали фактори из њиховог окружења то ће се у раду користити метода PESTEL анализе са циљем идентификовања и квантификовања њиховог утицаја.

Поред наведеног, као извори примарних података, у току теренских истраживања биће коришћене и технике анкете и интервјуа стручног особља у изабраним производним системима

коришћењем одговарајућих упитника.

Начин избора и величина узорка за спровођење истраживања

Узорак на коме ће бити спроведено истраживање о финансијским резултатима пословања микро, малих и средњих предузећа у индустрији намештаја Србије обухватиће сва регистрована предузећа која су активна, а временски период ће бити дефинисан у сарадњи са Агенцијом за привредне регистре и њеним могућностима да изађе у сусрет постављеним захтевима.

Основни извори података за наведене анализе представљаће званични финансијски извештаји предузећа у индустрији намештаја Србије који ће се добити из Агенције за привредне регистре Републике Србије као и званични подаци о спољнотрговинском пословању Републичког завода за статистику Србије. С обзиром да су сва предузећа у обавези да своје финансијске извештаје о пословању израђују по јединственој методологији и обрасцима чију тачност проверава наведена Агенција пре званичног прихватања, тиме ће бити обезбеђена потпуна релевантност добијених података. Исти случај је и са подацима званичне статистике о спољнотрговинском пословању.

Узорак на коме ће бити спроведена теренска истраживања оцене ефикасности ланаца вредности обухватиће најзначајнија микро, мала и средња предузећа која се баве производњом намештаја за седење од масивног дрвета на територији Пожеге у Западној Србији.

За потребе прикупљања података за одговарајуће анализе биће коришћене релевантне базе података домаћих и међународних институција и организација (Републички завод за статистику, United Nation Economic Commission for Europe - UNECE, Food and agricultural organisation - FAO, World Bank, Eurostat) као и резултати истраживања релевантних научно-истраживачких организација (Универзитети, Институти).

Места, лабораторије и опреме за експериментални рад

Територијални оквир за спровођење наведених истраживања обухвата Републику Србију (без Косова и Метохије). Теренска истраживања ефикасности ланаца вредности у производним системима биће спроведена у регион Западне Србије и у оквиру њега у региону Пожеге. Избор региона Пожеге резултат је чињенице да она представља један од значајнијих центара за производњу намештаја за седење од масивног дрвета у Србији. Поред предузећа истраживања захтевају и посете главним седиштима појединих институција (Агенција за привредне регистре, Републички завод за статистику, ПКС и друге), удружења и асоцијација (удружења предузећа и предузетника). За поједине делове дисертације истраживања ће бити проширена и на једну од земаља Европске уније.

Временски период који ће бити обухваћен за потребе истраживања финансијских резултата пословања и броја запослених обухватиће период од 2012-2021. године. Подаци за анализу спољнотрговинског пословања микро, малих и средњих предузећа у индустрији намештаја Србије обухватиће период од 2010-2021.године. За теренска истраживања и доказивање постављених хипотеза изабран је период од 2019-2021.године. Изабрани временски период је довољан да се сагледају све значајније промене које су се дешавале у овој индустрији, ланцима

вредности изабраних производних система као и будући тржишни трендови.

Након прикупљања података извршиће се њихова логичка провера и систематизација како би исти били припремљени за спровођење одговарајућих анализа. Статистичке анализе података ће се обавити коришћењем статистичких пакета у оквиру којих ће се применити одговарајуће технике и процедуре, и то:

- кластер анализа,
- регресиона (утврђивање односа две или више варијабли) и корелациона (мерење јачине повезаности две варијабле) анализа,
- коефицијент детерминације и кориговани коефицијент детерминације,
- анализа постојања аутокорелације (DW test),
- анализа варијансе (ANOVA),
- мултиваријантна анализа варијансе (MANOVA) и
- анализа статистичке значајности параметара.

Након спроведене статистичке обраде података биће дата одговарајућа тумачења добијених резултата.

На основу напред наведеног Комисија сматра да је кандидаткиња извршила добар избор научних метода и техника које ће користити током истраживања, као и да су величина узорка и временски оквир истраживања изабрани тако да омогућавају висок ниво поузданости очекиваних резултата истраживања.

7. Очекивани научни допринос

Приказати могуће научне доприносе који унапређују научну мисао и који се могу очекивати од предложене теме. Циљ овог приказа је да се оцени подобност теме која се унапређења научне мисли могу очекивати од предложене теме. То је одговор на питање, да ли је предложена тема довољно „плодна“ за остваривање научних доприноса. То нису задаци за кандидата већ параметри за оцењивање подобности теме. Приказ треба да буде конкретан и довољно јасан и за оне који нису у одговарајућој најужој научној области. Најпогодније је таксативно набрајање неколико могућих кључних научних доприноса. У наставку се може дати и преглед очекиваних стручних резултата који унапређују инжењерску праксу укључујући и могућност примене.

Истраживања која ће бити спроведена у овој дисертацији у изабраним предузећима за производњу намештаја за седење од масивног дрвета у западном делу Србије, допринеће развоју научно заснованог и стручно утемељеног методолошког концепта и алата за анализу и оцену ефикасности њихових ланаца вредности. Такав целовит методолошки концепт са одговарајућим индикаторима тренутно не постоји. Из тог разлога будући методолошки концепт ће имати научни и практични значај за истраживаче, аналитичаре и предузећа која послују у индустрији намештаја не само у Србији већ ће генерално моћи да се користи за потребе ове струке и у другим земљама.

Поред наведеног, на бази спроведених истраживања добиће се јасна слика на ком нивоу ефикасности се налазе ланци вредности у производњи намештаја за седење од масивног дрвета у Србији у односу на сличне ланце вредности у изабраној земљи ЕУ. С тим у вези биће идентификовани и разјашњени кључни проблеми и ограничења због којих постојећа микро, мала и средња предузећа у овој области производње у Србији веома споро или врло тешко прелазе у виши статус класификације предузећа. Анализа стања у ланцима вредности у

изабраној земљи ЕУ показаће који су то сегменти ланца који имају највећи утицај на развој предузећа и прелазак из статуса микро у мало, из малог у средње и из средњег у велико предузеће. Таква анализа биће од велике користи за дефинисање препорука домаћим произвођачима како и у којим сегментима да побољшају своје ланце вредности.

Кроз истраживање тржишта дрвених тапацираних столица на глобалном, европском, регионалном и нивоу Србије биће дат приказ актуелног стања и очекиваних трендова како би се добила јасна слика о положају произвођача из Србије на појединим тржиштима као и то шта исти треба да ураде да би се повећало њихово тржишно учешће.

Због великог броја предузећа у индустрији намештаја и њихове неадекватне територијалне распрострањености у Србији очекује се да ће одговарјуће анализе и препоруке које буду изведене на бази истраживања у овој дисертацији бити од користи тим предузећима у смислу промена досадашње праксе и успостављања нових пословних модела у унапређеним моделима ланца стварања додате вредности.

Научна оправданост дисертације и практична примена резултата истраживања

Производња намештаја за седење од масивног дрвета је једна од грана производње намештаја која је распрострањена у Србији. Досадашња истраживања у овој области показала су да и даље постоје елементи производних процеса у овој грани који су недовољно истражени са научног становишта. Самим тим, научна оправданост предузимања планираних истраживања у овој дисертацији огледа се у отварању могућности за развој нових пословних модела који имају за циљ да се скрати време стварања додате вредности и побољша и подигне ефикасност ланца вредности на ниво који омигућава предузећима бржи развој у односу на темпо досадашњег развоја.

Према Главоњић, 2017 потражња намештаја и других производа од масивног дрвета на европском и глобалном тржишту је велика и даље расте. Дрво као природни материјал је у последњих петнаест година доживело праву ренесансу. Она и даље траје, а трендови у овој области показују да ће се наставити глобални раст потрошње дрвета и производа од дрвета и у наредних петнаест година. То потврђују и прогнозе светски релевантне институције Комитета за шуме и индустрију базирану на дрвету Уједињених нација (COFFI, UNECE). Према њиховим сценаријима потрошња дрвета за енергију и производњу свих типова производа од дрвета у региону Северне хемисфере у 2030. години биће већа за преко $\frac{1}{4}$ у односу на ниво из 2010. године.

На основу наведеног производња намештаја за седење од масивног дрвета у Србији има потенцијал за даљи развој кроз повећање ефикасности појединих сегмената и ланца вредности у целини. На тај начин би се не само повећао физички обим производње, који је један од ограничавајућих фактора малог тржишног удела Србије на европском и глобалном тржишту ових производа, него би се значајно повећала и конкурентност домаћих произвођача.

Иако дрвна и индустрија намештаја Србије бележе позитивне перформансе развоја већ двадесетак година, потенцијали и простор за њихово унапређење ипак постоје. Они се налазе у сегменту ефикаснијег коришћења дрвне сировине као и у њеном усмеравању у производе са високом додатом вредношћу какав је намештај за седење.

8. План истраживања и структура рада

Приказ технологије рада на дисертацији, редослед истраживања и структура предвиђених фаза и активности у истраживању. Преглед области које се предвиђају да буду обрађене у дисертацији. То не подразумева да треба дати и структуру текста дисертације јер она настаје као резултат спроведених истраживања и потребе да се остварени резултати прикажу на одговарајући начин.

Теренски део планираних истраживања кандидаткиња ће обавити у одабраним производним системима у којима се производи намештај за седење од масивног дрвета на територији Пожеге у Западној Србији као и посетама одговарајућим институцијама, удружењима и асоцијацијама произвођача. Део теренских истраживања планиран је да се обави у једном производном систему у изабраној земљи Европске уније. Прикупљање података за потребе анализа тржишта ће се реализовати из релевантних домаћих и међународних база података. Теоријска истраживања и статистичка моделирања ће се обавити на Шумарском факултету у Београду коришћењем релевантних база литературних извора и одговарајућих статистичких пакета.

Реализација планираних истраживања подељена је у 6 фаза, и то:

Фаза 1: Анализа доступних литературних извора који се односе на предмет истраживања, с посебним освртом на индикаторе оцене ефикасности ланаца вредности.

Фаза 2: Рад на дефинисању и тестирању методолошког концепта са одговарајућим индикаторима за оцену и праћење ефикасности ланаца вредности у изабраним производним системима обухватиће следеће активности:

- дефинисање методолошког концепта са одговарајућим индикаторима за оцену и праћење ефикасности ланаца вредности у производњи намештаја за седење,
- тестирање израђеног методолошког концепта на изабраним ланцима вредности: упознавање са изабраним микро, малим и средњим предузећима и карактеристикама њихових ланаца вредности; подела изабраних ланаца вредности на одговарајуће сегменте по критеријуму технологичности процеса у производњи намештаја за седење; избор најподеснијих индикатора за праћење ефикасности ланаца вредности, узевши у обзир практичне аспекте могућности прикупљања и приступа потребним подацима; дефинисање техника, упитника, упутстава и другог пратећег материјала за прикупљање потребних података у изабраним производним системима; прикупљање потребних података на терену у изабраним производним системима са евентуалним корекцијама у методолошком концепту уколико се укаже потреба за истим,
- реализација осталих активности од значаја за ову фазу истраживања.

Фаза 3: Анализа пословања микро, малих и средњих предузећа (ММСП) у индустрији намештаја Србије и изабране земље ЕУ за дефинисани период истраживања са следећим активностима:

- прикупљање и анализа података о броју активних ММСП у индустрији намештаја Србије и њиховим учешћем у укупном броју предузећа у овој индустријској грани,
- прикупљање и анализа остварних пословних прихода ММСП и њиховим учешћем у укупним пословним приходима у индустрији намештаја Србије и изабране земље ЕУ,
- прикупљање и анализа броја запослених радника у ММСП и њиховим учешћем у укупном броју запослених у индустрији намештаја Србије и изабране земље ЕУ,
- прикупљање и анализа извоза намештаја ММСП са анализом њиховог учешћа у укупном извозу индустрије намештаја Србије и изабране земље ЕУ,
- прикупљање осталих података од значаја за циљ истраживања,
- спровођење потребних калкулација за оцену ефикасности пословања (остварени пословни приходи по запосленом, извоз по запосленом, додата вредност по запосленом, потрошња енергије по запосленом и други индикатори),
- реализација осталих активности од значаја за ову фазу истраживања.

Фаза 4: Истраживање домаћег и глобалног тржишта намештаја за седење од масивног дрвета са следећим активностима:

- прикупљање и анализа података о производњи, извозу, увозу и потрошњи намештаја за седење од масивног дрвета на глобалном, нивоу Европе и у Србији
- прикупљање података и анализа конкурентности намештаја за седење од масивног дрвета који се извози из Србије на поједина тржишта,
- избор најзначајнијих тржишта за намештај за седење од масивног дрвета у Европи за анализу трендова њиховог увоза и потрошње, анализу конкуренције и тржишног удела Србије,
- на бази прикупљених података биће урађени трендови потрошње и увоза за најзначајнија тржишта са аспекта извоза изабране категорије намештаја из Србије у наредних пет година,
- извођење одговарајућих закључака и дефинисање препорука за повећање извоза и раст тржишног удела Србије за намештај за седење од масивног дрвета на изабраним тржиштима,
- реализација осталих активности од значаја за ову фазу истраживања.

Фаза 5: Анализа ефикасности ланца вредности у изабраним производним системима у Србији и изабраној земљи ЕУ, са следећим активностима:

- на бази прикупљених и обрађених података из Фазе 2 извршиће се оцена тренутног нивоа ефикасности ланца вредности у изабраним производним системима користећи дефинисани методолошки концепт и одговарајуће индикаторе (фаза 2),
- идентификација кључних проблема и ограничења због којих постојећа микро, мала и средња предузећа у овој области производње у Србији веома споро или врло тешко прелазе у виши статус, посматрано са аспекта класификације предузећа у одређене категорије,
- анализа стања у ланцу вредности у изабраном производном систему у изабраној земљи Европске уније са циљем сагледавања који су то сегменти ланца који имају највећи утицај на развој предузећа и прелазак из статуса микро у мало, из малог у средње и из

- средњег у велико предузеће,
- benchmarking анализа оцене ефикасности изабраног домаћег и иностраног предузећа за производњу намештаја за седење од масивног дрвета,
- спровођење одговарајућих статистичких моделирања користећи добијене вредности изабраних индикатора као и вредности других фактора од значаја за посматрану ефикасност,
- израда пројекција вредности појединих индикатора чије достизање обезбеђује прелазак предузећа из микро у мала, из малих у средња, а средњих у статус великог предузећа,
- дефинисање препорука домаћим произвођачима како и у којим сегментима да побољшају ефикасност својих ланаца вредности,
- спровођење осталих активности од значаја за ову фазу истраживања.

Фаза 6: Интерпретација добијених резултата и писање докторске дисертације са активностима:

- интерпретација и дискусија добијених резултата истраживања и извођење одговарајућих закључака,
- писање докторске дисертације.

VI ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

Кратак осврт на подобност теме и кандидата за реализацију предвиђених циљева истраживања. Дати резиме оцене подобности кандидата и подобности теме уз поновно навођење пуног наслова рада (теме) коју Веће треба да прихвати (после прихватања ниједан детаљ у наслову се не може мењати). У наставку навести ужу научну област теме за коју је одговарајући факултет матичан и предложити ментора рада. Ментор мора испуњавати услове дате у акредитациона правилама високошколских установа и допунским критеријумима. Уз извештај приложити списак радова ментора на одговарајућем формулару Универзитета. Предложени ментор мора бити првопотписани члан Комисије за оцену подобности теме и кандидата за израду дисертације. У тренутку потписивања он још није ментор већ само првопотписани члан Комисије. Потписи треба да буду на страници на којој је Закључак и предлог или само њихов део (никако издвојени на посебној страници). Код сваког потписника навести титулу, звање и институцију у којој је запослен или је у пензији (до 2 године после пензионисања). Комисију чини по правилу 3-5 чланова у наставничком звању односно одговарајућем научноистраживачком звању. Један од потписника је „спољни члан“ тј. није запослен на факултету на коме се тема ради.

Након анализе поднете пријаве теме докторске дисертације мастер инжењера технологија, менаџмента и пројектовања намештаја и производа од дрвета Александре Лазаревић, Комисија сматра да се планирана истраживања, као и предложене методе рада могу сматрати добро одабраним за реализацију постављених циљева.

Предложена структура истраживања, образложене методе рада, начин избора и структура узорка на коме ће бити спроведена теренска истраживања као и образложени план истраживања упућују на закључак да су истраживања сврсисходна, научно утемељена, добро постављена и да имају свој научни и практични значај. Како истраживања ове врсте још увек нису рађена у индустрији намештаја Србије то се очекује да ће ова дисертација дати значајан

допринос могућностима унапређења пословања и развоја микро, малих и средњих предузећа у овој индустрији, дефинисањем и имплементацијом јединственог методолошког концепта анализе, оцене и унапређења ефикасности њихових ланаца вредности.

На основу изложеног, Комисија позитивно оцењује поднету пријаву и подобност кандидата за реализацију планираних истраживања и предлаже Наставно-научном већу Шумарског факултета да кандидаткињи мастер инжењеру технологија, менаџмента и пројектовања намештаја и производа од дрвета Александри Лазаревић, одобри израду докторске дисертације под насловом **"Ефикасност ланца вредности у производњи намештаја за седење од масивног дрвета као фактор развоја микро, малих и средњих предузећа у индустрији намештаја Србије"**. Предложена тема припада Ужој научној области *Трговина дрветом и економика прераде дрвета* за коју је матичан Шумарски факултет. За ментора Комисија предлаже др Бранка Главоњића, редовног професора Универзитета у Београду - Шумарског факултета.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

1. _____
др Бранко Главоњић, редовни професор
Универзитет у Београду-Шумарски факултет

2. _____
др Даница Лечић-Цветковић, редовни професор
Универзитет у Београду - Факултет
организационих наука

3. _____
др Леон Облак, редовни професор
Биотехнички факултет, Универзитет у Љубљани

ПРИЛОГ 1.

СПИСАК НАЈЗНАЧАЈНИЈИХ НАУЧНИХ РАДОВА И ЦИТИРАНОСТИ ПРОФ.
ДР БРАНКА ГЛАВОЊИЋА, ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

Проф. др Бранко Главоњић је објавио преко 150 библиографских јединица, од којих је 11 радова објављено у часописима са SCI листе

https://kobson.nb.rs/nauka_u_srbiji.132.html?autor=Glavonjic%20Branko%20D&samoar=#.XKkiEtIzat9

Укупан број цитата у бази података Web of Scinece, према званичним подацима Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ на дан 27.04.2016. год., износи 20; цитираност радова у бази података Google Scholar, на дан 06.04.2019. године, износи 168 од којих 127 од 2014. (h- индекс 7; i10- индекс 5).

Неке од референци које га квалификују за ментора су:

1. Paluš, H., Parobek, J., Vlosky, R., Motik, D., Oblak, L., Jošt, M., **Glavonjić, B.**, Dudík, R., Wanat, L. (2018): **The status of chain of custody certification in the countries of Central and South Europe**, European Wood and Wood Products Journal, Vol. 76, No2, Springer International Publishing, DOI: 10.1007/s00107-017-1261-0, p. 699-710

2. **Glavonjić, B.**, Oblak, L., Čomić, D., Lazarević, A., Kalem, M. (2017): **Wood fuels consumption in households in Bosnia and Herzegovina**, Thermal Science, Vol. 21, Issue 5, Vinča Institute of Nuclear Sciences, Belgrade, DOI:10.2298/TSCI170102034G, p. 1881-1892

3. **Glavonjić, B.**, Krajnc, N., Paluš, H. (2015): **Development of wood pellets market in South east Europe**, Thermal Science, Vol. 19, No. 3, Vinča Institute of Nuclear Sciences, Belgrade, DOI: 10.2298/TSCI150213057G, p. 781-792

4. Oblak, L., **Glavonjić, B.** (2014): **A Model for the Evaluation of Radio Advertisements for the Sale of Timber Products**, Drvna industrija, Vol 65 (4), Faculty of Forestry, University of Zagreb, DOI: 10.5552/drind.2014.1357, p.303-308

5. **Glavonjić, B.**, Krajnc, N. (2013): **Woody biomass consumption in Montenegro and its contribution to the realization of the national 2020 renewable energy target**, Thermal Science, Vol. 17, No. 4, Vinča Institute of Nuclear Sciences, Belgrade, DOI: [10.2298/TSCI130607117G](https://doi.org/10.2298/TSCI130607117G), p. 957-968

6. **Glavonjić, B.**, Krajnc, N. (2013): **Wood fuels consumption in households in Montenegro**, Thermal Science, Vol. 17, No. 2, Vinča Institute of Nuclear Sciences, Belgrade, DOI: 10.2298/TSCI130101029G, p. 323-332

7. **Glavonjić, B.**, Vlosky, R., Borlea, F., Petrović, S., Sretenovic, P. (2009): **The Wood Products Industry in the Balkan Region**, Forest Products Journal, Vol.59., No.10, Society of American Foresters, USA, p.98-111